

Mark van der Werf maakte na een loopbaan in de journalistiek de overstap naar het onderwijs. Over zijn kortstondige carrièreswitch schreef hij de bestseller *Meester Mark draait door*. Van dat boek zijn intussen zo'n 15.000 exemplaren verkocht. Daarna verschenen *Meester Mark vraagt door*, *Meester Mark graaft door*, *Meester Mark rekt het goed* en *Een dikke tien van Meester Mark*.

Mark van der Werf

SCHOOLPLEIN MOEDERS

Lief, leed en luizen

SCRIPTUM

© 2018 Mark van der Werf

Grafische vormgeving cover en binnenwerk www.igraph.be
Covertekening Floor de Goede

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of
openbaar gemaakt worden, zonder schriftelijke toestemming
van Uitgeverij Scriptum, Nieuwe Haven 151, 3117 AA te Schiedam

ISBN 978 94 6319 119 7

NUR 740

info@scriptum.nl

www.scriptum.nl

twitter.com/ScriptumNL

facebook.com/UitgeverijScriptum

Inhoud

Vooraf	<i>De dag begint</i>	7
1	Scholenjacht <i>Op zoek naar een warm bad</i>	9
2	Loslaten <i>Wat is dat lastig</i>	26
3	Mutsenmoeders <i>En andere ouders die stiekem de school runnen</i>	41
4	De kookwekker <i>Oudergesprekken</i>	57
5	Surprisestress en sterrentosti's <i>Decemberdrukte</i>	71
6	Ik flans alles in elkaar <i>Voorkauwen en bijspijkeren</i>	83
7	Witte billen en blote borsten <i>Schoolpleinvriendinnen</i>	95
8	Jarig! <i>WC-tikkertje of lasergamen?</i>	111
9	Moe <i>Dat zijn alle moeders</i>	125
10	Schoolreisjes <i>Ook voor ouders die anders nooit hun gezicht laten zien</i>	141
11	Klaar voor volgend schooljaar <i>Al is het pas mei</i>	154
12	Mijn dochter straalt <i>Maar ik ben gesloopt</i>	167
13	Vakantie <i>Hoezo vakantie?</i>	180
	Achteraf	189
	Dank	191

Vooraf

De dag begint

's Ochtends vroeg om kwart over zes ploft de vierjarige Tijmen met zijn volle gewicht op het bed van zijn ouders. 'Boe!' Zijn moeder Maaike kreunt. De verpleegkundige uit Vleuten heeft tot middernacht gewerkt. 'Ooo. Is het nu al weer tijd om op te staan?'

In Venray jaagt Angela Jacobs zich door haar ochtendroutine. Ze doucht, kleedt zich aan, doet een kam door haar haar. Dan haalt ze zoon Mees en dochter Fiene uit bed en zorgt dat zij zich 'hup' aankleden en 'hop' een boterham naar binnen proppen.

Claudia Haije, de moeder van Daantje en Sophie, werpt een vluchtige blik in de spiegel, om te controleren of ze er 'een beetje toonbaar' uitziet. Daantje treuzelt ('eet eens door!'), Sophie is haar schoen kwijt. Maar ook vandaag wandelen ze weer keurig op tijd het plein op van de Groen van Prinstererschool in Capelle aan den IJssel.

'Goeiemorgen', zegt Claudia tegen het vaste clubje moeders dat elke dag schuilt onder hetzelfde rijtje bomen. Snel regelt ze een speelafspraken voor haar oudste dochter, zet de jongste af bij het kinderdagverblijf en rijdt in één ruk door naar haar werk. De dag is nog maar net begonnen. 'Maar het voelt alsof ik er al een hele ochtend op heb zitten.'

Dit boek gaat over moeders; *schoolpleinmoeders*. Ouders die doodsangsten uitstaan als ze hun kind voor het eerst uitzwaaien. En oude rotten die al heel wat werkstukken in elkaar hebben geflanst.

Hoe komen zij heelhuids het schooljaar door?

Er was maar één manier om daar achter komen: van augustus 2017 tot en met juli 2018 liep ik met hen mee. Naar de Togtemaarschool in Bedum, de Zalmplaatschool in Hoogvliet en de Zeester in Beverwijk. In bijna alle hoeken en gaten van Nederland praatte ik met tientallen moeders (en een flink aantal vaders). Op het plein, in de koffiekamer, thuis aan de keukentafel; tijdens de eerste schooldag, het kerstdiner en het schoolkamp.

Ik ontmoette verlegen moeders en vileine roddelantes. Ouders die een buitenbeentje blijven, of samen de school op stelten zetten. Tot mijn schrik ontdekte ik dat ze één ding gemeen hebben: alle moeders zijn moe. Dat krijg je ervan, als je áltijd vroeg opstaat, 33 dingen tegelijk doet en aan minstens zoveel grote en kleine zaken moet denken.

Mijn bewondering groeide toen ik merkte dat niemand zich daarvoor laat weerhouden. ‘Ik ben kapot!’, zegt Maaïke van Brederode, de door chronisch slaapgebrek geplaagde moeder van Tijmen. Toch werkt ze 28 uur per week, runt een gezin met drie kinderen en liet ze zich strikken om klassenmoeder te worden. Ze smeert broodjes voor het paasontbijt, struint met een groep stuijterende kleuters door de Kaapse Bossen – en vindt dat tot haar stomme verbazing ontzettend leuk om te doen.

Want die basisschooltijd is slopend, maar óók onvergetelijk. Niet voor iedereen, natuurlijk. Maar de meeste moeders zeggen net als Maaïke: ‘Ik zou het voor geen goud willen missen.’

Mark van der Werf
september 2018

1 Scholenjacht

Op zoek naar een warm bad

Billen afvegen: bah! Het is zo'n rotklusje dat kleine kinderen liever uitbesteden. En terecht. Er is toch niemand die dat beter kan dan papa of mama? Zo dacht Daantje uit Capelle aan den IJssel er ook over. Haar moeder vond het – uiteraard – geen punt. 'Dan wist ik tenminste dat de boel lekker schoon was,' vertelt Claudia Haije.

Maar die tijd is voorbij. Want Daantje was pas jarig. Vier jaar is ze geworden. En als je zo oud bent, verandert er een heleboel. Dan ga je, om maar iets te noemen, naar school. En in groep 1, daar moeten kinderen zelf met wc-papier in de weer. 'Waarom eigenlijk?', vroeg het meisje. 'Anders vraag ik het toch aan de juf?'

Vandaag is het zover. Op tafel liggen een roze brooddoos, een plak ontbijtkoek en een roze drinkbeker met siroop.

Claudia stopt ze in de rugzak die ze pas op de kop tikte bij de Negenmaandenbeurs, gratis bij twee pakken Hero opvolgmelk. Snel voelt ze nog even aan de onderkant van de schoolspulletjes, waarop ze naamlabeltjes heeft geplakt. Of die vaatwasserbestendig zijn, zoals haar op het hart werd gedrukt, moet nog blijken. 'Ze zitten in elk geval goed vast.'

Haar dochter draagt een wit giletje van schapenwol, een blauwe spijkerbroek en lichtroze gympen.

Daantje is er klaar voor. Oké, haar veters kan ze nog niet strikken. Geen paniek, dat komt wel. Haar jas zelf aantrekken, gaat steeds soepeler. Eerst legde ze het kledingstuk op de grond, schoof haar armen erin en kieperde het hele gevaarte over haar hoofd. Maar na flink oefenen – en eindeloos zoeken naar de mouwgaten – lukt het soms al op de gewone manier.

En wat Daantje intussen weet: de juf heeft straks geen tijd om haar billen af te veggen.

‘Waarom niet?’

‘Daarom niet.’

Dus dat kan ze nu helemaal alleen.

‘Drie velletjes na het plassen. En vier als je hebt gepoept.’

Zo luidden de instructies van haar moeder en daar houdt Daantje zich strikt aan.

De bel gaat. Daar is oma. Ook papa Jeroen staat in de startblokken. Hij wijst naar de gele schildpadknuffel, stevig vastgeklemd in Daantjes hand. ‘Die laten we thuis hoor.’ Het is bijna half negen: tijd om te gaan.

Samen wandelen ze naar de ‘Groen van Prinsterer’. Claudia (38) en Jeroen (39) waren er snel uit: dit wordt Daantjes basisschool. Het is er een van protestants-christelijke snit. Dat is geen toeval. De ouders vinden het fijn als hun dochter een tik meekrijgt van dit geloof. De buurt waar ze wonen is namelijk ‘nogal gereformeerd’. Je vindt er veel gezinnen die een tv van oudsher buiten de deur houden. Voor de vrouwen is een broek nog altijd taboe.

De familie Haije is minder strikt in de leer, maar past zich graag een beetje aan. Jeroen: ‘De zondag is hier nog écht een rustdag. Dan ga ik niet de heg snoeien, maar lekker in de tuin zitten.’

Claudia wierp een blik op de scores van de Cito-toetsen. Die bleken boven gemiddeld bij de Groen van Prinstererschool.

‘Nou, prima.’

Belangrijker vond ze het rondje dat ze met de directeur maakte.

Zodra Claudia zijn naam noemt – ‘meneer Bloot’ – schiet ze in de lach. Deze ‘al iets oudere man’ werd voortdurend enthousiast toegezwaaid door zijn leerlingen. ‘Die kinderen voelden zich zó op hun gemak. Dat gaf me meteen een goed gevoel.’

Claudia werkt drie dagen per week bij een ict-bedrijf in Hoofddorp. Daar doet ze onder meer de personeelszaken en administratie. Jeroen is stuurman op de Thialf. Een gigantisch schip dat wordt gebruikt om olieplatforms mee te vervangen. De ene keer vaart Jeroen naar Noorwegen, de andere keer langs de westkust van Afrika, of in de Golf van Mexico. Vijf weken lang is hij non-stop op zee, maar daarna vijf weken thuis in Capelle. En dan, zo is het plan, brengt hij Daantje naar school.

‘Jeroen kan niet wachten om zich aan te sluiten bij het groepje coole moeders,’ verkapt zijn echtgenote.

O – hoe zit dat?

Jeroen grijnst. ‘Mwah. Ach.’

De Groen van Prinsterer is ‘gewoon degelijk’, vertelt hij.

Er heerst orde en structuur, iets waar Jeroen en Claudia veel waarde aan hechten. Op de openbare scholen, waar wat meer allochtone leerlingen naartoe gaan, ontbreekt het daar nog weleens aan. Heus, met die kinderen hebben ze ‘totaal geen moeite’. Claudia: ‘Maar het is er gewoon te druk.’

Nog een groot voordeel van de Groen van Prinsterer: ‘Je bent er zó.’ Daantjes toekomstige klasgenootjes komen allemaal uit de buurt. Jeroen: ‘Dan hoeven we niet half Capelle door voor een verjaardagspartijtje.’

Waar letten ouders nog meer op, als ze op zoek gaan naar een basisschool? Dat ’ie dichtbij is, vinden de meeste vaders en moeders erg belangrijk. En soms is dat het enige wat telt.

Vriendinnetjes die in- en uitlopen, komen spelen of eten; als de Heemskerkse Nova binnenkort op school zit, mag ze Jan en alleman

mee naar huis nemen. Haar ouders, Sharon Jongeling (33) en Jack Verduin (36) verheugen zich er nu al op.

Ze bouwen graag een feestje met Nova's kleuterklas. Maar ja: als je kind kilometers verderop naar een of andere tablet-school stuurt, zoals kennissen deden, komt daar niks van terecht. Jack: 'Hun dochter was altijd alleen.'

Vandaar dat Nova om de hoek naar de Anne Frankschool gaat. Net als haar vader, pakweg dertig jaar geleden. 'Vijf minuutjes lopen. Meer niet.'

Is het een openbare, protestants-christelijke of katholieke school? Een Montessorischool, Daltonschool of Jenaplanschool?

'Eh.'

Daar hebben Jack en Sharon eigenlijk nooit bij stilgestaan.

Naar de resultaten van de school hoef je hen ook niet te vragen. Hoeveel leerlingen er aan het eind van groep 8 naar het gymnasium gaan, 'vinden we totaal onbelangrijk', zeggen ze in koor. Een 'blij en leuk leven', dát gunnen ze hun dochter. Maar daar hoef je geen tieners voor te scoren, weten de twee uit ervaring.

Sharon gooide er met de pet naar op de havo, stapte in de derde klas over naar de mavo en belandde uiteindelijk op de kappersopleiding. Jack volgde 'amper school'. Maar na de lts begon hij, al op zijn 21ste, mooi wel zijn eigen kroeg.

Jack's Biercafé, heet de zaak tegenwoordig. In het weekend wordt er tot drie uur 's nachts gefeest. Overdag bakken twee jonge binken burgers en kun je ook rustig een bakkie koffie komen drinken. Nova's ouders runnen het bedrijf samen, met – even tellen – veertien man personeel.

Als je hard werkt en ondertussen volop geniet, kun je ver komen, hebben ze geleerd. Zolang hun dochter dat maar in haar oren knoopt. Maar waar hebben ze het over: Nova wordt begin november pas vier.

Jack: 'Huppekee, de zandbak in. Verven, kleien, vies worden!'

Eén keer namen Jack en Sharon een kijkje bij de Anne Frank-school. Ze zagen ‘leuke klassen, met leuke juffen. Allemaal prima.’

Er zijn ook ouders die helemaal geen idee hebben waar hun kind terecht komt. Zoals Maaïke van Brederode. Welgeteld één week oud was haar zoon, toen buurtgenoten vroegen: ‘Hebben jullie hem al ingeschreven op school?’

‘Moet dat?’, antwoordde de amper van de bevalling herstelde Maaïke verbaasd.

‘Ja, meteen doen hoor!’ Want in Vleuterweide – onderdeel van Vinex-wijk Leidsche Rijn – wonen ‘afschuwelijk veel kinderen.’ Dan kan je er maar beter op tijd bij zijn.

En zo was baby Tijmen amper geboren, toen hij voor de zekerheid alvast werd aangemeld bij De Twaalfruiter.

Maaïke (net als haar man Jore verpleegkundige) had de basisschool nog niet bezocht. Maar die ligt op een steenworp. Vanuit huis kan de Vleutense er naartoe rollen.

Dat zou ze later nog wel eens doen. Of niet?

De jaren verstreken razendsnel. Maaïke kreeg er een zoon bij (de inmiddels tweejarige Laurens) én een dochter (Lisanne, zes maanden). En Tijmen – voor ze er erg in had was hij alweer vier!

Toen kwam het er pas van. Op Tijmens allereerste schooldag stond Maaïke eindelijk op de stoep van De Twaalfruiter.

Met haar dochtertje in een draagdoek, zoontje aan haar zijde (en schoonmoeder in haar kielzog) belandde ze in een horde krioelende kleuters. Centimeter voor centimeter schuifelde de familie naar de kapstokjes. ‘Het was maar goed dat ik de kinderwagen had thuisgelaten,’ vertelt Maaïke. ‘Die was vermorzeld.’

Dat het hier een drukke boel was, kwam niet als een verrassing. De Twaalfruiter heeft meer dan 1.300 leerlingen, verspreid over diverse gebouwen. Er werken, om maar iets te noemen, alleen al 25 kleuterjuffen. Maaïke: ‘Krankjorum groot, is die school!’ Het was passen en

meten. Maar het einde van de file kwam in zicht. Dáár was het lokaal. Maaïke: ‘We wurmden ons naar binnen. Hè, hè: bestemming bereikt.’

Oog in oog met zijn juf versteende Tijmen. Vanmorgen vroeg had hij nog zo’n zin. Om kwart over zeven pakte hij zijn rugzakje en riep uitgelaten: ‘Gaan we?!’ Nu verschool hij zich verlegen achter zijn moeder. ‘Mam,’ fluisterde het mannetje, ‘ik wil naar huis.’

Maaïke’s hart brak. Verschrikkelijk was het, om hem daar achter te laten. ‘Ik zal wel een hormonale tuthola zijn, maar dacht alleen maar: o, ik ga huilen! Het is dat mijn schoonmoeder tegen me aan bleef ouwehoeren, anders had ik me niet groot gehouden.’

Uitgebreid speuren naar het allerbeste onderwijs voor hun zoon, dat schoot er bij de familie Van Brederode bij in. Maaïke geeft het beschroomd toe. Maar er zijn talloze vaders en moeders die simpelweg kiezen voor de eerste de beste basisschool in de buurt.

Anderen beginnen wél aan een zoektocht. In Vlaardingen, bijvoorbeeld. Daar hadden Dieke Franssen en Bart van Dorp – de ouders van Eefje – onder meer de protestants-christelijke school op het oog, waar Bart als klein jongetje op zat.

Een rondleiding bleek alleen mogelijk om half twee ’s middags. Voor beiden eigenlijk een onmogelijke tijd.

Bart werkt dan in het theater van Barendrecht en Dieke richt de woon- en eetkamers van Ikea in Breda in. Maar toevallig had zij haar ‘mamadag’. In haar eentje stapte ze het gebouw binnen waar haar vriend zulke mooie herinneringen aan bewaart.

Wat is het hier grauw en grijs, was het eerste wat Dieke dacht toen ze rondkeek. Zelfs de knutselwerkjes zagen er kleurloos uit. De jassen van de kinderen zaten in luizenzakken. Geen gezellig gezicht, vond Dieke. Alsof er elk moment een uitbraak van die rotbestjes dreigde.

Haar blik bleef steken bij de verwarmingsroosters. ‘Vol met gaten.’

De koffiekamer was vanwege een verbouwing tijdelijk omgetoverd tot kleuterlokaal – ook al geen pluspunt.

Als klap op de vuurpijl vertelde de directeur dat er dagelijks uit de Bijbel werd gelezen. Dat had Dieke kunnen weten: Bart zong als kind uit volle borst *Jezus is geboren!* op de fiets. ‘Maar voor mij was het iets te veel van het goede.’

Het stond toen eigenlijk al vast: dit werd niet Eefjes basisschool.

De tweede gegadigde was de openbare Jan Ligthartschool. Die viel stukken beter in de smaak. Het gebouw oogde fris, de ontvangst was vriendelijk en attent. Dieke: ‘Alle juffen maakten een of twee tellen tijd voor een praatje.’

En verrek, wat zei die olijke kleuter nou tegen haar in het voorbijgaan? *Good afternoon!* De Engelse woordjes die vanaf groep 1 voorbij komen, had deze leerling goed in zijn oren geknoopt. ‘Schattig hoor.’

Bart stelde een reeks inhoudelijke vragen: Hoe zit het met de aandacht voor uitvallers en hoogvliegers? Wat doen jullie aan kunst en cultuur? Hij kreeg bevredigende antwoorden en was net als zijn vriendin overtuigd: ze hadden beet.

Zo vlot kwamen Jikke en Arnaud Hol uit Nijmegen er niet uit. Zij werden bevangen door keuzestress. Geen wonder, met maar liefst zes scholen in de wijk.

Op welke is hun dochter Marijn het beste af? Er was maar één manier om daar achter te komen: op de fiets stappen en (bijna) overal op bezoek gaan.

Terwijl ze thuis, in de achtertuin van hun jaren-dertigwoning, snoepen van een zelfgebakken appeltaart, geven Jikke en Arnaud een bloemlezing van hun bevindingen.

Zo was er die knoert van een school met drie verdiepingen, waar een leerkracht ‘als een idioot tekeer ging tegen de leerlingen’. Jikke: ‘Ruim die rommel op!’, werd er geschreeuwd. ‘Dat je als moeder een

keer uit je slof schiet, oké. Maar voor een juf vind ik dat ongepast. Zo spreek je kinderen niet aan.'

Tja, dan kon de overbuurvrouw nog zo enthousiast roepen dat haar drie zoons hier zo'n geweldige tijd hebben. Maar deze slechte eerste indruk viel niet meer te repareren. Zeker niet toen Jikke en Arnaud met drie andere stellen in hoog tempo door de gangen werden geseurd. Jikke: 'Alle cellen in mijn lichaam zeiden: wegwezen hier.'

Ook de Montessorischool verprutste het. Keurig op tijd verscheen de familie Hol op de inloopochtend – alleen had niemand dat in de gaten. Hun aanwezigheid bleef zeker tien minuten onopgemerkt. Arnaud: 'We stonden maar te dralen, tot de conciërge ons eindelijk ontdekte. Hij schrok zich een hoedje. Bezoek!'

Eenmaal in het kleuterlokaal dansten de kinderen op de muziek van een YouTube-filmpje. De leraren keken toe. Jikke: 'Dat kon wel wat creatiever.' Erger vond ze het dat niemand zich bekommerde om een meisje dat haar tas kwijt was, en geen eten meer had. 'Het zal je dochter maar wezen.' Dat was natuurlijk een momentopname. 'Maar het bleef knagen.'

Tot ze in het 'kleine warme bad' van de Jenaplanschool belandden. 'Ik moet plassen,' zei Marijn daar pardoes. Terwijl een van de juffen rustig met hun dochter naar de wc liep, luisterden haar ouders naar het verhaal van een vriendelijke collega. Het ging over 'samen spelen', 'leren rekening houden met een ander' – en klonk Jikke en Arnaud als muziek in oren. De zaak leek beklonken. Toch? Veel vriendinnetjes uit dezelfde straat gingen ook naar de Jenaplanschool. Marijn kon haar geluk niet op.

Maar ja: toen zette een kennis de familie Hol alsnog op een ander spoor. Dat van de vrijeschool.

Geitenwollensokken. Géén Disney-films. Laat staan een *Frozen*-verkleedjurk van prinses Elsa. Daar dacht Jikke als eerste aan. 'Leven die antroposofen niet in een heel apart wereldje?'

Maar toen ze met Arnaud ging kijken, waren ze allebei verkocht. Hier kregen niet alleen de schreeuwers, maar ook de stille kinderen alle aandacht.

Hier werden geen emmers vol droge feiten en cijfers uitgestort, maar jongens en meisjes nieuwsgierig gemaakt. Naar houtbewerken, Griekse mythologie, of iets heel anders.

Hier kon Marijn, gek op tekenen en dansen, vast en zeker haar ei kwijt.

Wat maakte het dan nog uit dat die zonnekindpoppen altijd zo wezenloos voor zich uit staren? Of dat de harde hoekjes van papier worden afgeknipt? Jeukdingen, noemt Marijns moeder dat. Maar die nam ze voor lief.

Jikke Hol was marketeer en heeft tegenwoordig haar eigen stichting. Ze zoekt een geschikte outfit voor mensen met een minimum inkomen, die stijlvol willen solliciteren. Daarnaast werkt ze in een kledingwinkel. Echtgenoot Arnaud is loopbaancoach.

Van een school die zichzelf op de borst klopt met zijn toetsresultaten, krijgen zij de kriebels. Jikke: 'Er wordt veel te veel gemeten. Die ellende begint al op het consultatiebureau. "Kan uw dochter een rechte streep trekken?" Iemand zet een vinkje, want jawel: dat kan ze. En springen? Hoera, weer een vinkje!' Maar als Marijn dat nog niet had gekund? 'Het zal me aan m'n... roesten.'

Kinderen moet je een warm nest bieden, óók op school, vinden de Nijmegenaren. Probeer hen niet voortdurend te vangen in lijstjes en groeicurves. 'Die nadruk op presteren,' zegt Jikke, 'daar krijg ik buikpijn van.'

Af en toe is het handig om er wat statistieken op na te kunnen slaan. Cito-uitslagen of de rapporten van de Onderwijsinspectie zijn met een paar keer klikken of swipen terug te vinden op internet. Daar kan best nuttige informatie tussen staan. Maar de doorslag lijken dergelijke gegevens bij veel ouders niet te geven.

Bart van Dorp en Dieke Franssen (de ouders van Eefje) kwamen tijdens hun ‘vooronderzoek’ de toetsscores van diverse Vlaardingse scholen tegen. ‘Nagenoeg gelijk’, waren die. Ze besteedden er verder geen aandacht aan. Een paar tienden meer of minder, het zal wel. De sfeer, de uitstraling, een gevoel van veiligheid – daar draaide het voor hen om.

Scholen pronken met de prachtigste cijfers. Maar daarmee verleiden ze de meeste ouders niet. Soms jagen ze hen er juist mee in de gordijnen. En dat zijn echt niet alleen vrijeschool-vaders en -moeders.

Martine Boer verhuisde van Amersfoort naar Hoogland, en zocht daar een basisschool voor Emma, die naar groep 3 gaat en haar tweeling Robbie en Lisa (4). Ze is zelf juf, haar maak je niks wijs. Leuk, die plusgroepjes voor de slimmeriken in de bovenbouw, maar hoe zit dat bij de kleuters? Die van Martine kunnen al tot 35 tellen. En ze kennen niet alleen de kleuren rood, geel en groen. Ze roepen ook al: ‘Dat is paars, bruin of grijs.’

Martine zegt het keer op keer: haar kinderen hebben extra uitdaging nodig. Zo’n moeder houdt wel van een handvol zorgvuldig gespecificeerde tabellen met leeropbrengsten, zou je denken. Maar, beklemtoont ook zij, ‘daar moet een school niet in doorslaan.’

Zo toonde een trotse directeur haar een wel érg imposante data-muur. Na elke toets tekenden de leerlingen er een grafiek op. Wie had zijn doelen behaald? Wie nog niet? Martine: ‘In een oogopslag was alles duidelijk.’ Prachtig hoor, maar deze moeder wist ook: ‘Als mijn oudste dochter dit ziet, wordt ze bevangen door faalangst. Dan begint ze meteen te huilen.’ Vandaar dat ze verder zocht, en voor Robbie, Emma en Lisa een school vond waar de wanden niet worden versierd met staafdiagrammen.

Ook Melanie Bos uit Hellevoetsluis schrok terug voor een school waar fanatiek werd gehamerd op prestaties. Haar dochter Jaimy heeft

een ontwikkelingsvoorsprong. Het meisje holde binnen een jaar als een dolle. Kort daarop, onderweg naar de Sprookjescamping in Overijssel, sprak ze uit het niets duidelijke taal: ‘Opa, Tati harder.’ Opa wist direct wat hij moest doen: een flinke draai geven aan de volumeknop van de cd-speler, zodat iedereen mee kon zingen met de liedjes van Tati de Toverfee.

Jaimy is wat sneller, was alles wat haar moeder toen dacht.

Tot het meisje op een dag met haar armen over elkaar zat, huilend in een hoekje van de peuterspeelzaal. Ze at niet, dronk niet en zei geen woord meer. De leidsters haalden hun schouders op, maar Melanie wist beter: er is iets aan de hand. Ze ging langs bij een kinderpsychologe, die ze had leren kennen na het overlijden van haar man. Op wintersportvakantie, drie jaar geleden, verongelukte hij tijdens een rodeltocht.

Sindsdien praatte de psychologe af en toe met Jaimy en ditmaal nam ze ook een intelligentietest bij de peuter af. Wat bleek: Jaimy had een IQ van 139.

Op de peuterspeelzaal kreeg ze nopjespuzzels in haar handen gedrukt, terwijl ze thuis met 25 stukjes in de weer was. Vind je het gek, zegt Melanie, dat haar dochter blokkeerde. Kort daarop legde ze contact met de hoogbegaafden-begeleider van het openbaar onderwijs. Op zijn advies ging ze bij drie scholen langs. De eerste viel meteen af: te ver weg. Nummer twee werd het ook niet. Want daar had je weer zo’n directeur die hoog van de toren blies. ‘Hij had het voortdurend over hoogste scores zus en de beste uitslagen zo.’ Met een autoritaire blik riep hij ondertussen groepjes leerlingen bij zich. ‘Heb jij je weektaak wel af?’, klonk het bars. Melanie vond het maar niks en Jaimy ook niet. Angstig plakte ze aan de benen van haar moeder.

Bij de derde school, een ‘knusse, warme plek’, was het raak. Tijdens een korte rondleiding voelde Jaimy zich meteen op haar gemak. ‘Dat is uiteindelijk toch het belangrijkste.’

Het meisje wordt in november pas vier. Maar heel misschien mag ze al iets eerder naar groep 1. Daarover praat Melanie binnenkort met een leerkracht, de intern begeleider, de kinderpsycholoog én iemand van een expertiseteam voor kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong.

Fijn, zo'n delegatie die het beste met je dochter voor heeft.

Maar niet elke school zit te wachten op een kind waarmee 'iets' is. Daar weet Naomi Engelsma jammer genoeg alles van. Thuis in Assendelft vertelt ze over de chronische ziekte van haar zoon James. Twee jaar geleden kreeg hij de ene na de andere woedeaanval. Moedeloos werd Naomi er van, als de peuter weer eens krijsend op de grond lag. 'Dan kon ik echt niks meer met 'm.'

James dronk en plaste ontzettend veel, in die tijd. Amper had zijn moeder hem verschoond, of hij was toe aan de volgende schone luier. Na een middagje oppassen telden opa en oma de oogst: niet één, twee, maar drie doorlekkers.

Voor de zekerheid ging doktersassistente Naomi met James naar de huisarts. Nadat zijn urine en bloed waren onderzocht, belandden ze in een 'slechte film'.

Een week lang lag de jongen in het ziekenhuis. Voordat zijn ouders hem mee naar huis mochten nemen, kregen ze een treurige boodschap: James wordt nooit meer beter.

Suikerziekte, heeft hij. Diabetes type 1, om precies te zijn. De boosdoener is zijn alvleesklier. Die maakt normaal gesproken insuline aan, waarmee glucose (suiker) wordt omgezet in energie. Maar bij James, inmiddels bijna vier, gebeurt dat niet. Als hij een cupcake eet of een pakje Wicky drinkt, hopen de suikers in zijn lijf zich op. Weg ermee, denken de nieren: vandaar al dat geplas. Zonder de broodnodige brandstof put zijn lichaam zichzelf uit. James krijgt dan niet alleen dorst of spierpijn, hij kan door zijn ziekte ook flauwvallen of zelfs in coma raken.